

Kehittämistehtävän suunnitelma

Kati Eskelinen-Juntunen

Gunilla Lindholm

Sisällysluettelo

Johdanto.....	2
Kehittämistehtävän valinta ja rajaus.....	2
Tavoitteet.....	4
Sisällöt.....	4
Menetelmät ja toimenpiteet.....	4
Toteutuksen kuvaus.....	5
Oman osaamisen kehittyminen.....	6
Oman kasvatus- ja opetustyön kehittyminen.....	6
Työyhteisön osaamisen kehittyminen.....	6
Lähteet.....	7

Johdanto

Tulemme hyvin erilaisista yksiköistä ja kuntiemme väestön määrä ja rakenne poikkeavat toisistaan suuresti. Vantaalla oli elokuun 2019 lopussa 231 588 asukasta, joista äidinkielenään suomea puhuvia 80,8%, ruotsinkielisiä 2,6% ja äidinkielenään jotain muuta kieltä puhuvia 16,6%. Inkoossa puolestaan oli elokuun 2019 lopussa 5400 asukasta, joista suomea äidinkielenään puhuvia 42,7%, ruotsinkielisiä 53,1% ja äidinkielenään jotain muuta kieltä puhuvia 4,2%. (Wikipedia. Vantaa. Inkoos). Kun muuntaa prosentit henkilöiksi on Vantaalla muun kielisiä 38 443 henkilöä ja Inkoossa 226 henkilöä. Vantaan varhaiskasvatuksessa monikielisyys ja -kulttuurisuus siis näkyvät merkittävästi enemmän kuin Inkoossa. Inkoossa varhaiskasvatus taas tapahtuu vahvasti kaksikielisessä ympäristössä, ja sielläkin lisääntyvä monikulttuurisuus on tätä päivää. Inkoossa monet ruotsinkieliset perheet myös haluavat lapsensa suomenkielisiin ryhmiin, jotta he oppisivat suomen kielen, koska Inkoossa ei juurikaan suomen kieltä tarvita arjessa ja siksi suomen kieli voi olla haastavaa oppia myöhemmin.

Tämän pohjalta lähdimme miettimään molempien varhaiskasvatussyksikössä toteutettavaa kehittämistehtävää, josta olisi mahdollisimman paljon hyötyä käytännön työssä.

Kehittämistehtävän valinta ja rajaus

Valitsimme kehittämistehtäväksi kielenkehitystä tukevat leikit ja pelit koska ne rikastuttavat lasten sananvarastoa ja sopivat kaikille ja kaiken ikäisille lapsille varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kielen ja puheen kehittymistä yhdessä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen halutaan tukevan lapsen äidinkielen oppimista sekä vieraskielisten lasten suomen tai ruotsin kielen oppimista. (Heikkilä-Halttunen 2015) Varhaiskasvatuksessa kielen oppimisen tuki on parhaimmillaan arkisten toimintojen ja siirtymien, tunteiden ja tilanteiden sanoittamista, laulamista, lukemista ja loruttelua. (Honko. Mustonen 2018) Varhaiskasvatus ja opetus on uusien varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden myötä murroksessa, pelillisuus ja leikillinen oppiminen on osa tätä oppimiskulttuurin muutosta. (Kangas. Krokfors. Kopisto. 2014)

Toteutamme kehittämistehtävään valitsemiamme menetelmiä omissa ryhmissämme ja jaamme saamiamme oivalluksia ja hyviä käytäntöjä kehittämishankeen jälkeen yksiköittemme muille ryhmille.

Tavoitteet

Tavoitteenamme on rikastuttaa Maaginen sanasäkki materiaalin avulla lasten sanavarastoa, harjoitella erilaisia käsitteitä ja rohkaista lapsia käyttämään suomen kieltä.

Tavoitteenamme on myös saada ne lapset kuulluksi joilla on ”heikko” tai puuttuva suomen kieli.

Lapsen kuulemisen pelin avulla pyrimme lisäämään lasten oman äänen kuulumista ryhmiemme varhaiskasvatussuunnitelmissa, sekä lisäämään aivan pientenkin lasten osallisuutta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2016) on määritelty varhaiskasvatuksen perustuvan moninaiselle Suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteissa korostuu lasten kulttuurisen osaamisen merkitys ja vuorovaikutustaidot erilaisista kulttuureista tulevien ihmisten kanssa. Tässä auttaa oman ja muiden kulttuurien taustan kunnioittaminen ja ymmärtäminen. Henkilökunnan täytyy toimia lapsille mallina kulttuurisen moninaisuuden kohtaamisessa. Valitsemamme materiaalin avulla voimme käsitellä eri teemoihin liittyviä sanastoja sekä Suomalaisesta kulttuurista, että muista ryhmässämme läsnä olevista kulttuureista ja tukea monikielisten lasten kieli- ja itsetunnon kehittymistä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Hujala. Turja. 2017).

Sisällöt

Sanavaraston, käsitteiden ymmärtämisen ja lapsen osallisuuden lisäämiseen, pyritään valituilla menetelmillä ja osallistavalla pedagogiikalla.

Menetelmät ja toimenpiteet

Käytettäviksi menetelmiksi valikoituivat ”Maaginen sanasäkki” niminen, Sara Georgen (2017) opinnäytetyö. Maaginen sanasäkki -menetelmä korostaa kielenoppimisessa aistien monipuolista käyttöä, toiminnallisuutta sekä toiston merkitystä. Työ pohjautuu ruotsalaisen kieliterapeutin, ja lastentarhanopettajan Mari-Louise Nybergin kehittämään Den magiska språkåsen (1996) menetelmään, jolla on tarkoitus harjaannuttaa kaksi ja monikielisten lasten kielitaitoa. Tämä taas puolestaan pohjautuu TPR-menetelmään, jonka on kehittänyt amerikkalainen James J. Asher. (1977)

Asherin kehittämässä menetelmässä yhdistetään kielenoppiminen fyysiseen liikkeeseen. Asher kehitti menetelmänsä havainnoituaan vauvojen ja heidän vanhempiansa vuorovaikutusta, jossa vanhemmat

vastasivat puheella vauvojen liikkumalla tai äänтелеillä tekemiin aloitteisiin. TPR- menetelmää käytetään usein muiden menetelmien ohella ja se on erityisen hyödyllinen pienten lasten kanssa toimittaessa, vaikka sopiikin käytettäväksi kaiken ikäisten oppijoiden kanssa. (Asher. 2012).

Toisena menetelmänä käytämme ”Lapsen kuulemisen peliä”, jonka kehitti Meri Williams etsiessään keinoa selvittää lasten mielipiteitä päiväkotia arjesta. Peli soveltuu pelattavaksi kaiken ikäisten lasten kanssa ja peli palkittiin vuonna 2018 Varhaiskasvatuksen parhaat käytännöt—ideakilpailussa. Valitsimme tämän pelin yhdeksi menetelmistämme koska ryhmissämme on lapsia, jotka eivät tule kuulluksi esim. heikon tai puuttuvan kielitaidon takia. Tällä menetelmällä he tulevat kuulluksi leikinomaisesti. Myös lapset jotka ovat iältään niin nuoria, etteivät vielä puhu kuin muutamia sanoja, voivat pelata tätä peliä ja tuoda näin omia mielipiteitään julki. Pelin idea on yksinkertainen, pelilaudan (iloisen värinen kartonki ja harmaa kartonki) tai pöydän päälle laitetaan toiselle puolelle kuva iloisesta auringosta/hymynaamasta, ja toiselle puolelle surullinen sadepilvi/surunaama. Näiden väliin lapsen nimi/kuva. Tämän jälkeen käydään läpi koko päiväjärjestys, käyttäen samoja kuvia, kun ryhmässä muutenkin käytetään. Lapsi asettaa kuvan kerrallaan joko iloiselle, tai surulliselle puolelle, jos lapsi jo puhuu hän voi samalla kertoa perusteluja valinnalleen ja ne kirjataan ylös. Lapsen kanssa käydään läpi kaikki leikit, retket, siirtymät ja tilanteet, joita varhaiskasvatuksessa on. Näin saadaan yksityiskohtainen kuva siitä mikä lasta kiinnostaa/ei kiinnosta. Lopuksi ”pelilaudasta” otetaan kuva, joka liitetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, ja kuvasta keskustellaan vanhempien kanssa varhaiskasvatuskeskustelussa. (Kasvu 1/2019)

Toteutuksen kuvaus

Otamme ryhmissä käyttöön Maaginen sanasäkki materiaalin ja käytämme sitä pienryhmätoiminnassa viikoittain ainakin kaksi kertaa. Molempiin ryhmiin valitaan käsiteltävät sanat, esineet ja aiheet kunkin ryhmän tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden tai menossa olevien projektien mukaan.

Lapsen kuulemisen peliä käytämme varhaiskasvatuskeskusteluihin valmistautuessamme, näin jokainen lapsi pääsee itse osallistumaan oman varhaiskasvatussuunnitelmansa laatimiseen. Toteutus jakson päättyessä arvioimme tavoitteisiin pääsyä yhdessä tiimimme muiden jäsenten kanssa. Arviomme kohdistuu tekemiimme havaintoihin lasten sana- ja käsitevaraston karttumisesta. Käymme läpi myös Lapsen

kuulemisen pelissä kunkin lapsen kohdalla esiin tulleet asiat, ja muokkaamme toimintaamme sen avulla enemmän lasten kiinnostuksen kohteiden mukaiseksi.

Oman osaamisen kehittyminen

Olemme työssämme tottuneet jatkuvasti sanoittamaan ja mallittamaan puhetta lapsille. Maaginen sanasäkki materiaali, tekee sanaston ja käsitteiden harjoittelusta vielä jäsentyneempää ja tavoitteellisempaa ja vain oma mielikuvitus on rajana käsiteltävien sanastojen valinnassa.

Oman kasvatus- ja opetustyön kehittyminen

Oman kasvatus- ja opetustyön suunnittelu muuttuu entistä lapsilähtöisemmäksi, kun Lapsen kuulemisen pelin avulla ”kuulemme” niidenkin lasten toiveet, jotka eivät pysty niitä vielä muutoin ilmaisemaan. Opettajana joutuu myös miettimään mitä tarkoittaa ”olla kielellinen malli” ja että ”kielellinen malli” on osa ”kokopäivä pedagogiikkaa”.

Työyhteisön osaamisen kehittyminen

Kaiken tässä projektissa oppimamme ja oivaltavamme tiedon ja osaamisen jaamme omissa yksiköissämme kaikkien tiedoksi, ja neuvomme mielellämme muitakin tiimejä näiden materiaalien käyttöön ottamisessa. Uskomme että materiaalista on iloa myös muille tiimeille omissa yksiköissämme koska uusia ideoita ja materiaaleja tarvitaan. Sanasäkkiä voi modifioida oman mielen mukaan, joten uskomme että se antaa uutta tiimeille.

Lähteet

Asher, J. 2012. Learning Another Language through Actions. California: Sky Oaks Productions.

Heikkilä-Halttunen, P. 2015. Lue Lapselle! Jyväskylä: Atena.

Hujala, E. Turja, L. 2017 Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Krokkfors, L. Kangas, M. Kopisto, K. 2014. Oppiminen pelissä. Pelit, pelillisuus ja leikillisuus opetuksessa. Tampere: Vastapaino.

Sähköiset

Honko, M. Mustonen, S. 2018. Kieliä rinnakkain—koulun monikielisyys näkyviin kieliä vertailemalla. Viitattu 14.10.2019

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskuntasuyskuu-2018/kielia-rinnakkain-koulun-monikielisyys-nakyviin-kielia-vertailemalla>

Kettunen, I. 2019. Kasvu. Lapsen kuulemisen peli. Viitattu 9.10.2019

<https://talentia.e-julkaisu.com/2019/kasvu1/#page=13>

George, S. 2017. Maaginen sanasäkki. Viitattu 11.10.2019

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201704275640>

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu

12.10.2019 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelmien-perusteet>

Wikipedia. 2019. Vantaa. Viitattu 13.10.2019

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Vantaa>

Wikipedia. 2019. Inkoo. Viitattu 13.10.2019

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Inkoo>